

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Budžetinė įstaiga, Daugų g. 5A, LT-62169 Alytus, tel./faks. (8 315) 51 653 el. p. biuras@alytausvb.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 301768543

**ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS IKIMOKYKLINIO UGDYMO
ĮSTAIGAS LANKANČIŲ VAIKŲ PROFILAKTINIŲ SVEIKATOS
PATIKRINIMŲ DUOMENŲ ANALIZĖ 2018 M.**

Parengė Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro
visuomenės sveikatos specialistė, vykdanči visuomenės sveikatos stebėseną
ir sveikatos priežiūrą mokykloje
Ingrida Geraltauskaitė

Alytus, 2018

IVADAS

Kasmetiniai profilaktiniai mokinių sveikatos patikrinimai atliekami vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos patikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ (Žin., 47-1365). Duomenys apie mokinių sveikatos būklę gaunami iš statistinės apskaitos formos Nr. 0.27-1/a. „Vaiko sveikatos pažymėjimas“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. V-951 (Žin., 2005, Nr. 3-38). Šioje apskaitos formoje privalo būti nurodyta vaiko sveikatos būklė: kraujospūdis, klausos, regos, kaulų ir raumenų, kvėpavimo ir nervų sistemos sutrikimai. Taip pat, pateikiama išvada apie mokinio fizinį pasirengimą – jis priskiriamas vienai iš trijų fizinio ugdymo grupių. Vykdamas naują Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gegužės 16 d. įsakymą Nr. V-507 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. V-951 "Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 0.27-1/a "Vaiko sveikatos pažymėjimas" patvirtinimo" pakeitimo“, vaiko sveikatos pažymėjimą, taip pat turi užpildyti bei pasirašyti odontologas. Gydytojas į formą privalo įrašyti pieninių arba nuolatinių dantų būklę ir pateikti informaciją apie sąkandžio patologiją, jei tokia yra.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. sausio 26 d. Nr. V-93 patvirtinta Lietuvos higienos norma HN 75:2016 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (TAR, 2016-01-27, Nr. 1647), nurodoma, kad priimant vaiką ugdyti pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą ir vėliau kiekvienais metais vaiko tėvai (globėjai) švietimo teikėjui pateikia vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 0.27-1/a)“.

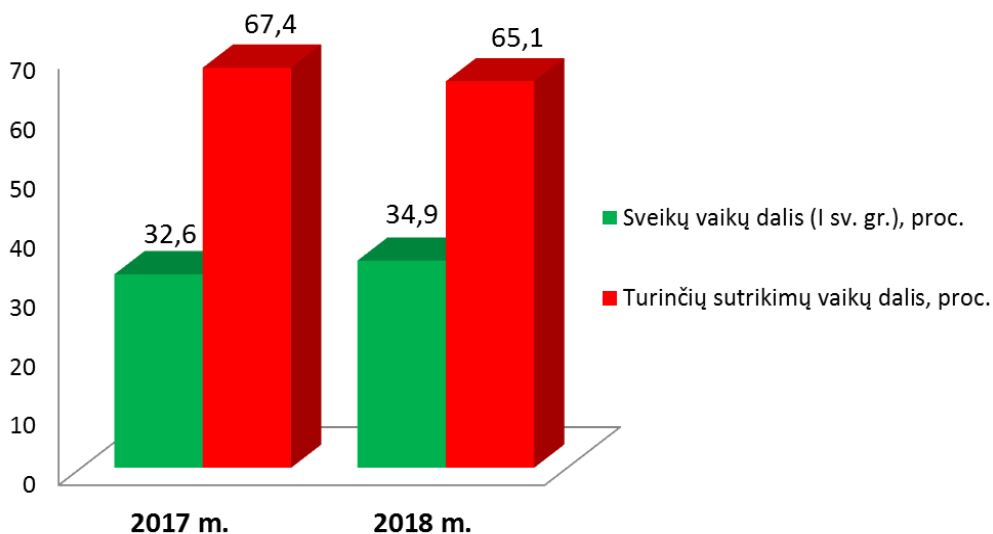
Privalomas vaikų sveikatos patikrinimas yra labai svarbus, nes padeda laiku nustatyti sveikatos sutrikimus ir ligas, taip pat padeda išvengti didesnių vaikų sveikatos sutrikimų ugdymo proceso metu. Duomenys apie vaikų vystymosi sutrikimus ir sergamumą yra teikiami Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biurui, kuris vykdo vieną iš savo funkcijų – visuomenės sveikatos stebėseną. Pagal visuomenės sveikatos priežiūros specialistų pateiktus duomenis yra atliekama vaikų sergamumo analizė, kuri padeda kryptingai planuoti ir įgyvendinti sveikatos priežiūrą mokykloje, organizuoti ir įgyvendinti priemones, susijusias su ligų ir traumų profilaktika.

1. PROFILAKTINIŲ VAIKŲ SVEIKATOS PATIKRINIMŲ REZULTATAI

1.1. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių ir profilaktiškai sveikatą patikrinusių vaikų sveikatos būklė

Pagal mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistų pateiktus duomenis, 2018/2019 mokslo metų pradžioje Alytaus miesto savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankė 2686 vaikai, t.y. 52 vaikais daugiau negu praėjusiais mokslo metais.

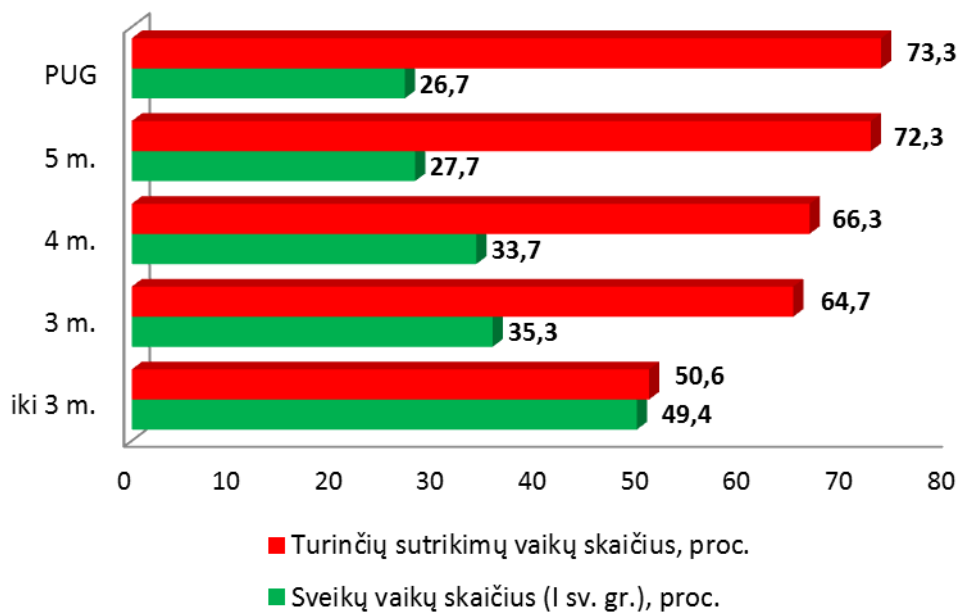
2018 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų rezultatai rodo, kad 65,1 proc. lankančių vaikų turėjo sveikatos sutrikimų. Sveiki vaikai sudarė tik 34,9 proc. (2017 m. – 32,6 proc.) visų patikrintų darželinukų (1 pav.).

1 pav. Alytaus miesto ikimokyklinėse ugdymo įstaigose 2017 – 2018 m. besimokančių sveikų ir turinčių sutrikimų vaikų pasiskirstymas (proc. nuo sveikatą patikrinusių vaikų)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

2018 m. daugiausiai sveikų vaikų buvo užregistruota mažiausiųjų, t.y. iki 3 m. amžiaus grupėje (49,4 proc.), mažiausiai – PUG (priešmokyklinio ugdymo) grupėje. Sveiki vaikai PUG amžiaus tarpe sudarė tik 26,7 proc. visų patikrintų vaikų (2 pav.).

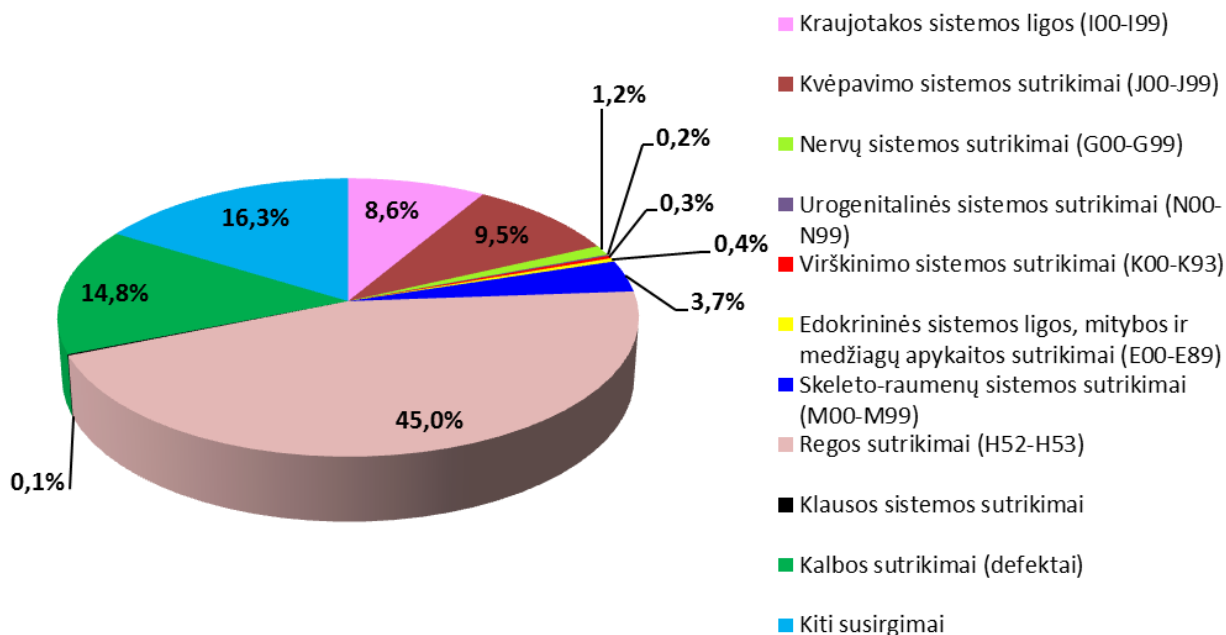
2 pav. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių 2018 m. sveikų ir turinčių sveikatos sutrikimų vaikų pasiskirstymas atskirose amžiaus grupėse (proc. nuo visų patikrinusių amžiaus grupėse)

** PUG – priešmokyklinio ugdymo grupė.*

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

1.2. Pagrindiniai vaikų susirgimai

Statistiniai duomenys rodo, kad pagrindiniai ikimokyklinio amžiaus vaikų sveikatos sutrikimai yra – regos sutrikimai ir siekė 45,0 proc., visų ligų. Kalbos sutrikimai (defektai), kurie analizuojamu laikotarpiu sudarė 14,8 proc. visų sutrikimų, kvėpavimo sistemos ligos – jos sudarė 9,5 proc. visų sutrikimų. Taip pat 16,3 proc. sudarė kitos ligos (ausų, odos, psichikos ir elgesio sutrikimai, įgimtos formavimosi ligos ir kt.). Natūralu, kad skeleto – raumenų sistemos sutrikimai mažųjų tarpe nėra pati svarbiausia problema, kadangi pvz. ydingos laikysenos problemos dažniausiai išryškėja mokykliniame amžiuje. Skeleto – raumenų sistemos sutrikimai mažųjų tarpe 2018 m. sudarė 3,7 proc. (3 pav.).

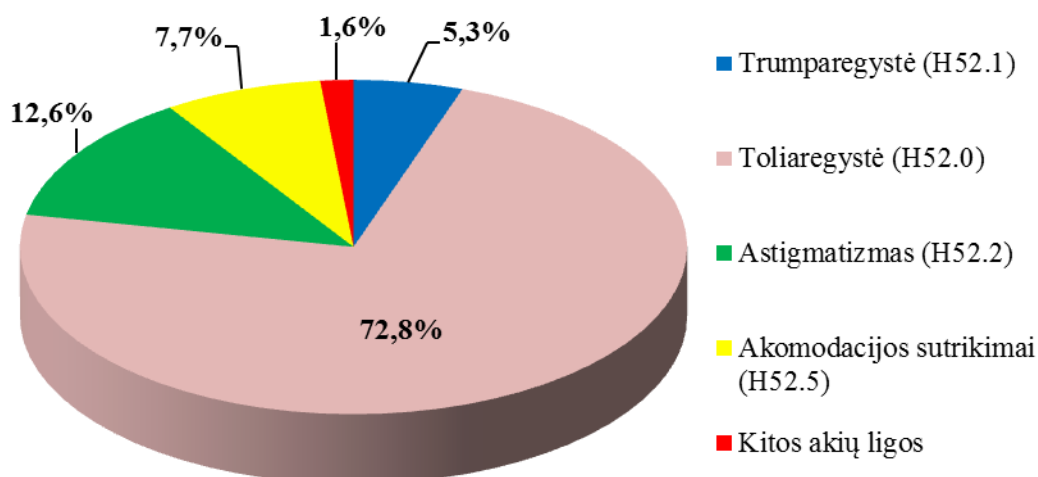
3 pav. 2018 m. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų visi sutrikimai proc.

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

1.2.1. Regos sutrikimai

Alytaus miesto vaikų profilaktinių patikrinimų sveikatos statistika rodo, kad regos sutrikimų 2018 m. turėjo beveik kas antras patikrintas vaikas (49,9 proc.), 2017 m. 54,4 proc. visų vaikų turėjo regos sutikimus. Analizuojamu laikotarpiu ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankantiems vaikams buvo registruoti 1274 regos sutrikimai (2017 m. – 1342 regos sutrikimai).

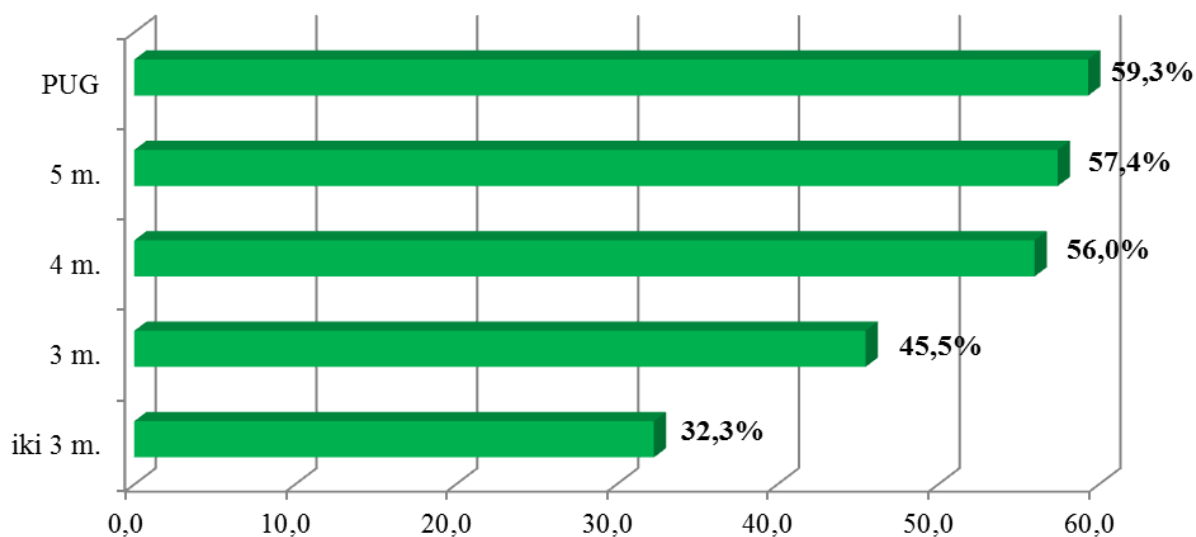
Didžiausią regos sutrikimų dalį sudarė toliaregystė (72,8 proc.), antroje vietoje – astigmatizmas (12,6 proc.), akomodacijos sutrikimai sudarė 7,7 proc. regos sutrikimų, 5,3 proc. buvo registruota trumparegystės sutrikimų (4 pav.).

4 pav. Regos sutrikimų pasiskirstymas Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose 2018 m. (proc.)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

2018 m. daugiausiai regos sutrikimų buvo užregistruota priešmokyklinio ugdymo grupėje – 59,3 proc. Taip pat dideli regos sutrikimų rodikliai buvo registruoti ir 4 – 5 m. amžiaus grupėje. Iki 3 m. ugdymo grupėje buvo registruotas mažiausias regos sutrikimų rodiklis – 32,3 proc. (5 pav.).

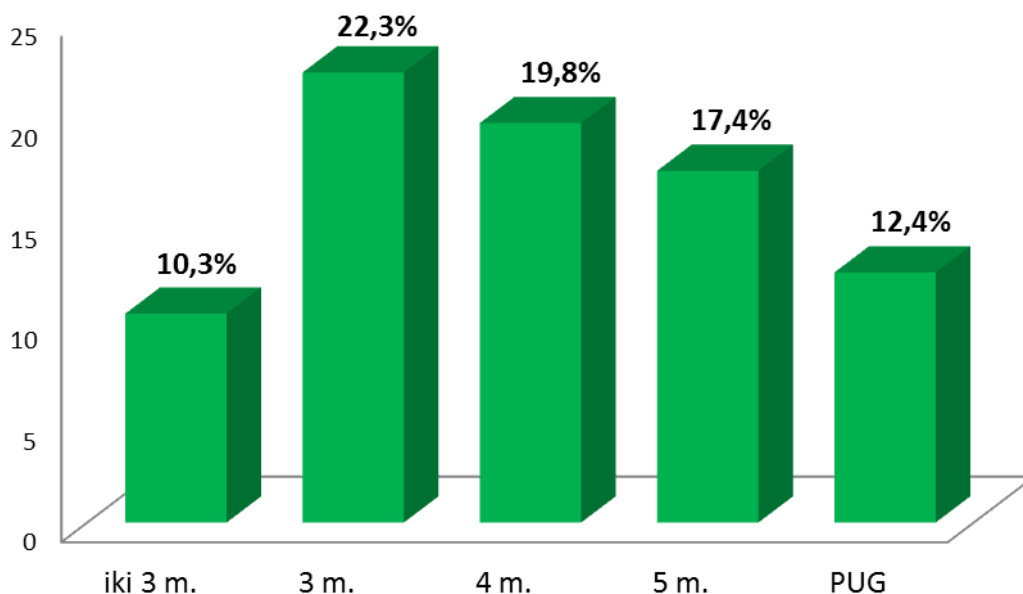

5 pav. Regos sutrikimų pasiskirstymas Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose pagal amžių 2018 m. (proc. nuo visų patikrinusių amžiaus grupėse)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

1.2.2. Kalbos sutrikimai (defektai)

2018 m. analizuojamu laikotarpiu buvo užregistruotos 419 kalbos sutrikimai (defektai), tai sudaro 16,4 proc. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų, kuriems sutrikusi kalba. Daugiausiai kalbos sutrikimus turi 3 m. amžiaus vaikai (22,3 proc.), mažiausiai iki 3 m. amžiaus vaikai (10,3 proc.) ir priešmokyklinio ugdymo grupės vaikai (12,4 proc.) (6 pav.).

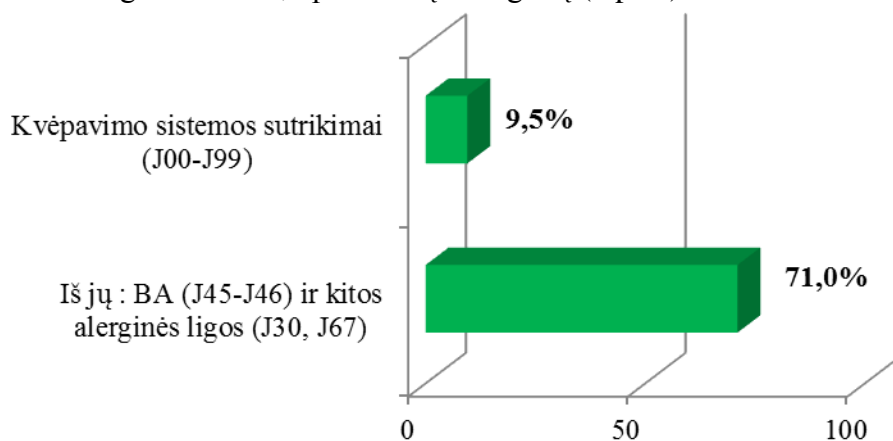

6 pav. 2018 m. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikams registruotų kalbos sutrikimų (defektų) pasiskirstymas (proc. nuo visų patikrinusių)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

1.2.3. Kvėpavimo sistemos sutrikimai

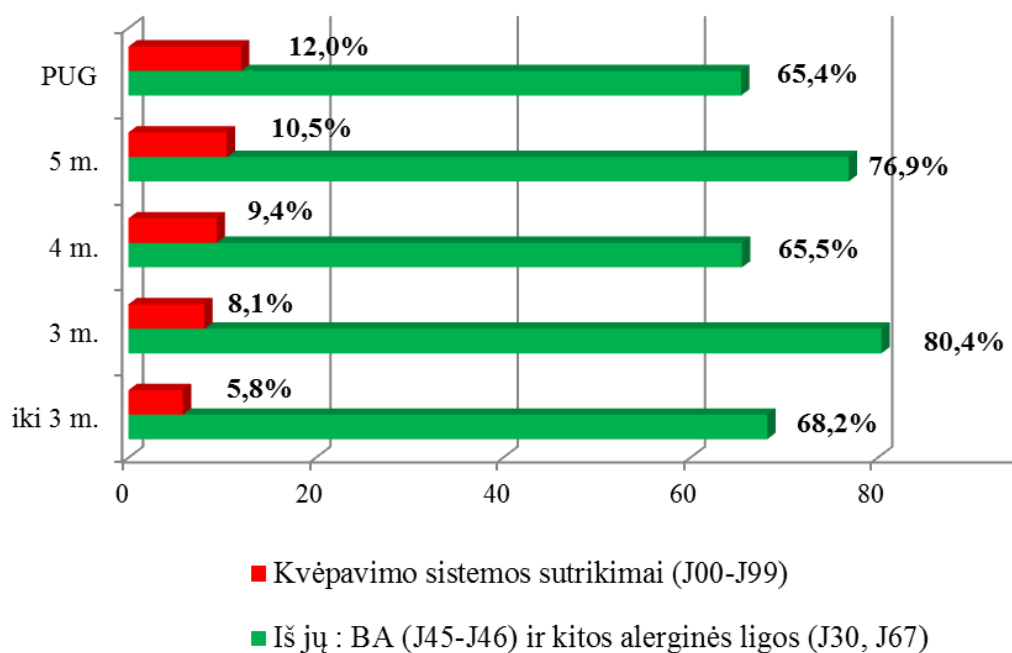
2018 m. analizuojamu laikotarpiu buvo užregistruotos 269 kvėpavimo sistemos ligos (2017 m. – 291), iš jų 71,0 proc. sudarė bronchinė astma ir kitos alerginės kvėpavimo sistemos ligos. Kvėpavimo sistemos ligos sudarė 9,5 proc. visų susirgimų (7 pav.).

7 pav. 2018 m. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikams registruotų kvėpavimo sistemos sutrikimų pasiskirstymas (proc. nuo visų patikrinusių)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

2018 m. daugiausiai kvėpavimo sistemos sutrikimų buvo registruota priešmokyklinio ugdymo grupėje – 12,0 proc., iš jų 65,4 proc. sudarė bronchinė astma ir kitos alerginės kvėpavimo sistemos ligos. Iki 3 m. ugdymo grupėje buvo registruotas mažiausias kvėpavimo sistemos sutrikimų rodiklis (5,8 proc.) (8 pav.).

8 pav. Kvėpavimo sistemos ligų ir bronchinės astmos pasiskirstymas Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose atskirose amžiaus grupėse 2018 m. (proc.)

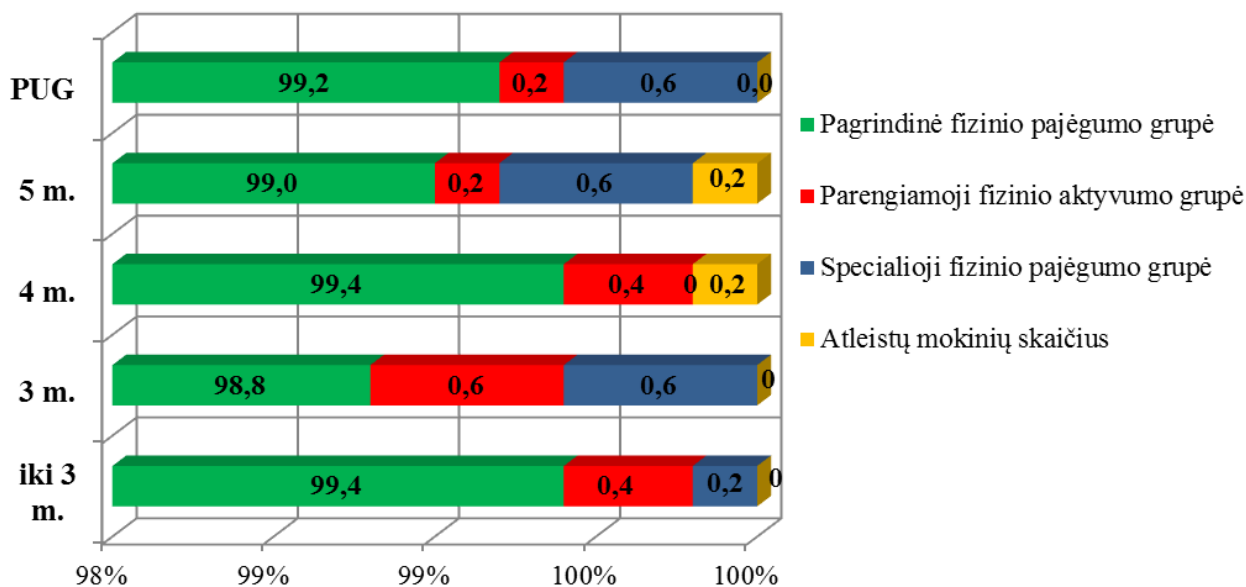
Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

1.3. Vaikų pasiskirstymas pagal fizinio ugdymo grupes

Skiriamos trys fizinio parengimo ugdymo grupės: pagrindinė – šiai grupei priklausantys vaikai yra visiškai sveiki, parengiamoji – vaikai, turintys nedidelių sveikatos sutrikimų ar neseniai persirgę kokia nors liga, ir specialioji – mankštinamasi pagal specialią fizinio lavinimo programą. Vaikai nuo fizinio lavinimo pamokų gali būti ir visiškai atleisti.

Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų profilaktinių sveikatos patikrinimų rezultatai rodo, kad 2018 m. 99,2 vaikų buvo priskirti pagrindinei fizinio pajėgumo grupei (2017 m. 99,1 proc.). Parengiamojoje fizinio aktyvumo grupėje buvo registruota 0,3 proc. vaikų, specialiojoje grupėje buvo registruota 0,4 proc. vaikų, atleistų vaikų buvo registruota po 0,1 proc.

Dagiauusiai pagrindinę fizinę grupę turėjo iki 3 m. ir 4 m. amžiaus vaikai (99,4 proc.), mažiausiai 3 m. amžiaus vaikai (98,8 proc.) (9 pav.).

9 pav. Vaikų pasiskirstymas pagal fizinio ugdymo grupes atskirose amžiaus grupėse 2018 m. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose (proc. nuo pasitikrinusių)

Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

1.4. Vaikų pasiskirstymas pagal KMI

Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų profilaktinių sveikatos patikrinimų rezultatai rodo, kad 2018 m. 97,4 proc. vaikų buvo normalaus svorio, 1,9 proc. per mažo kūno svorio, antsvorį turėjo 0,5 proc. vaikų, nutukimą – 0,2 proc. vaikų (2 lentelė).

2 lentelė. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose vaikų pasiskirstymas pagal KMI ir amžiaus grupes 2018 m. (proc.)

*KMI – kūno masės indeksas.

	iki 3 m.	3 m.	4 m.	5 m.	PUG	Viso
Normalus KMI	97,6	98,1	97,3	97,1	97,2	97,4
Sumažėjęs kūno masės indeksas (KMI<18,5)	2,3	1,5	2,5	1,7	1,4	1,9
Padidėjęs KMI (>25, antsvoris)	0,2	0,4	0,2	0,8	0,8	0,5
Padidėjęs KMI (>30, nutukimas)	0,0	0,0	0	0,4	0,6	0,2

IŠVADOS

1. Sveiki vaikai sudarė 34,9 proc. visų sveikatą pasitikrinusių vaikų. 2018 m. daugiausiai sveikų vaikų buvo užregistruota iki 3 metų amžiaus grupėje, daugiausiai sergančiųjų - priešmokyklinio ugdymo grupėje.
2. 2018 m. ikimokyklinio amžiaus vaikų tarpe registruoti tokie dažniausi sveikatos sutrikimai: regos sutrikimai (sudarė 45,0 proc. visų sutrikimų), kalbos sutrikimai (defektai) (14,8 proc.), kvėpavimo sistemos ligos - jos sudarė 9,5 proc. visų sutrikimų ir kitos ligos (ausų, odos, psichikos ir elgesio sutrikimai, įgimtos formavimosi ligos ir kt.) kurios sudarė 16,3 proc. visų sveikatos sutrikimų.
3. Regėjimo sistemos sutrikimai išliko pagrindinis sveikatos sutrikimas visose amžiaus grupėse, kaip ir praėjusiais metais. Didžiausią regos sutrikimų skaičių 2018 m. sudarė toliaregystė (72,8 proc. visų regos sutrikimų), antroje vietoje astigmatizmas (12,6 proc.), trečioje – akomodacijos sutrikimai (7,7 proc.).
4. 2018 m. daugiausiai regos sutrikimų buvo užregistruota priešmokyklinio ugdymo grupėje – 59,3 proc. Taip pat dideli regos sutrikimų rodikliai buvo registruoti ir 4 – 5 m. amžiaus grupėje. Iki 3 m. ugdymo grupėje buvo registruotas mažiausias regos sutrikimų rodiklis – 32,3 proc.
5. Buvo užregistruota 419 kalbos sutrikimai (defektai), tai sudaro 16,4 proc. Alytaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų, kuriems sutrikusi kalba. Daugiausiai kalbos sutrikimus turi 3 m. amžiaus vaikai (22,3 proc.), mažiausiai iki 3 m. amžiaus vaikai (10,3 proc.) ir priešmokyklinio ugdymo grupės vaikai (12,4 proc.).
6. 2018 m. analizuojamu laikotarpiu buvo užregistruotos 269 kvėpavimo sistemos ligos, iš jų 71,0 proc. sudarė bronchinė astma ir kitos alerginės kvėpavimo sistemos ligos.
7. Daugiausiai kvėpavimo sistemos sutrikimų buvo registruota priešmokyklinio ugdymo grupėje – 12,0 proc., iš jų 65,4 proc. sudarė bronchinė astma ir kitos alerginės kvėpavimo sistemos ligos. Iki 3 m. ugdymo grupėje buvo registruotas mažiausias kvėpavimo sistemos sutrikimų rodiklis (5,8 proc.)
8. 2018 m. 99,2 vaikų buvo priskirti pagrindinei fizinio pajėgumo grupei. Parengiamojoje fizinio aktyvumo grupėje buvo registruota 0,3 proc. vaikų, specialiojoje grupėje buvo registruota 0,4 proc. vaikų, atleistų vaikų buvo registruota po 0,1 proc.
9. 2018 m. 97,4 proc. ikimokyklinio amžiaus vaikų tarpe buvo normalaus svorio vaikų, 1,9 proc. per mažo kūno svorio, antsvorį turėjo 0,5 proc. vaikų, nutukimą – 0,2 proc. vaikų.

REKOMENDACIJOS

Tėvams:

1. Patariama vaikų sveikata rūpintis nuo pat mažumės, kadangi statistika rodo, kad jau priešmokyklinio amžiaus vaikai išsiskiria dideliu ligų skaičiumi.
2. Laiku nuvesti vaiką pas šeimos gydytoją kur atliekamas kasmetinis vaiko profilaktinis sveikatos patikrinimas.
3. Tausoti vaikų regą – riboti laiką, praleidžiamą prie kompiuterių, televizorių, mobiliųjų telefonų ekranų.
4. Patariama pasirūpinti tinkama savo vaikų užsiėmimų vieta: baldais, apšvietimu skaitant, rašant, piešiant.
5. Atkreipti į dėmesį į tinkamą vaikų sėdėseną prie kompiuterio, rašomojo stalo, kadangi statistika rodo, kad su vaikų amžiumi atsiranda laikysenos problemų.
6. Skirti daugiau dėmesio ir laiko bendravimui su vaiku, kalbos lavinimui šeimoje, kadangi daugėja vaikų su kalbos sutrikimais. Kai kurių problemų tėvai gali ir nepastebėti, todėl reikia profilaktiškai apsilankyti pas specialistą.
7. Ugdyti vaikų higienos įpročius jau ankstyvoje vaikystėje, taip suformuojant rytinį ir vakarinį dantų valymo ritualą, bei nuolatinį rankų plovimą.
8. Didelį dėmesį skirti pieninių vaikų dantų priežiūrai, kadangi jie linkę sugesti greičiausiai. Sugedusius pieninius dantis būtina taisyti. Reguliariai vaiką nuvesti pas odontologą, kad patikrintų vaiko dantis.
9. Nuo 6 metų nuvesti vaiką pas odontologą, kad padengtų silantais sveikus nuolatinis dantukus, kad nesugestų.

Mokytojams ir mokyklos administracijai:

1. Visą mokyklos bendruomenę įtraukti į sveikatinimo veiklą, kartu organizuojant viešus susirinkimus, individualius pokalbius ir įvairius sporto renginius;
2. Skatinti, kad pedagogai užtikrintų tinkamą vaiko darbo ir poilsio režimą.
3. Organizuoti praktinius – teorinius užsiėmimus pedagogams įvairiomis sveikatos temomis.

Visuomenės sveikatos priežiūros specialistams:

1. Mokinių sveikatos priežiūrą vykdyti visomis kryptimis.
2. Organizuoti praktinius – teorinius užsiėmimus tėvams įvairiomis sveikatos temomis, ypatingą dėmesį skiriant aktualioms vaikų sveikatos problemoms. Didinti tėvų informuotumą apie nemokamą prevencinę dantų silantavimo programą.